

LES 05: OP ONTDEKKINGSREIS OM JE HEEN

IDEALE MOMENT: VOOR DE PAUZE | BENODIGDHEDEN: DIGIBORD & POWERPOINT

Lesdoel

- De leerlingen zijn zich bewuster van het belang van de natuur en de dieren.
- Ze realiseren zich hoeveel er in hun directe omgeving te zien en te doen is.
- Ze hebben meer kennis van het feit dat ze zelf kunnen bijdragen aan het behoud van de natuur en de dieren.

Introductie – 5 min

[slide 1 PowerPoint]

De natuur is te gek. Maar meer dan een kwart van alle plant- en diersoorten op aarde wordt bedreigd. Een kwart! Dat is echt erg. Want de natuur is heel belangrijk voor ons. Bomen, planten en dieren zijn natuurlijk heel mooi en tof. En het is leuk om buiten in het bos te zijn of vossen en vogels, of zelfs koala's, panda's en dolfijnen, te kunnen zien. Maar er is meer aan de hand. Want zonder de natuur kunnen we niet leven. Wij hebben bomen nodig, die CO2 uit de lucht halen en er zuurstof voor teruggeven. En we eten planten, dat is ons voedsel. Die kunnen groeien doordat ze worden bestoven door insecten, en die insecten zijn weer voedsel voor andere dieren. Zo is alles op onze planeet met elkaar verbonden. Alles en iedereen heeft zijn eigen rol.

We moeten dus goed ons best doen om zo zuinig mogelijk te zijn op de natuur. En hoe meer je in de natuur komt, hoe beter je ervoor wilt zorgen. Daarom is het een slim (én leuk!) idee om op ontdekkingsreis in je buurt te gaan, zodat je meemaakt hoe cool de natuur is. Er is zo veel te zien om ons heen... Veel plezier!

Vraag

[slide 2 PowerPoint]

Leerlingen activeren, quizvraag: Hoeveel voetbalvelden aan bos verdwenen er in de 4 seconden die je erover doet om deze zin te lezen?

Antwoord

2 voetbalvelden aan bos. Zonde, hè?!

DEEL 1: VERDIEPING/ACTIVATIE – NATUUR IN JE BUURT – 10 min

[slide 3 PowerPoint]

Natuur is overal! Ook om je school heen, ook in je eigen stad of dorp. Bedenk samen zoveel mogelijk manieren waarop je de natuur in jullie buurt kunt beleven, en schrijf ze op het bord. Wie weet kunnen jullie een paar uitjes ook alvast plannen, en groepjes maken die ze gaan voorbereiden.

Hieronder staan alvast wat tips waaraan jullie kunnen denken:

- » Kijk als je buiten loopt eens naar de grond, want er is overal mooi groen te zien. Zoals die kleine, stoere plantjes die tussen de tegels door piepen. Sommige mensen noemen dat onkruid, maar dat klinkt zo lullig! Echte krachtpatsers zijn het, die nooit opgeven. Vaak groeien er nog mooie bloemen uit ook. En sommige, zoals brandnetel en paardenbloem, kun je zelfs eten!
- » Of loop juist eens met je hoofd in de wolken! Want hoe saai is zo'n strakblauwe hemel? Zijn die bijzondere vormen niet veel gaver? Hoe cool is het om ineens je hond in de lucht te zien, of een robot, of het hoofd van de leraar? Ga eens met de klas op de grond liggen en kijk naar boven. Roep zo snel mogelijk alle vormen die jullie zien. Of doe 'Ik zie, ik zie wat jij niet ziet'.

» Er groeien buiten ook allerlei lekkere dingen. In de zomer kun je bramen en frambozen plukken, die struiken vind je op veel plekken! En in de herfst kun je op zoek naar tamme kastanjes, hazelnoten en beukenootjes. Wel even opletten: als je niet zeker weet wat het is, stop het dan niet in je mond.

» Doe als je buiten bent wat vaker je ogen dicht en je oren open. Wat hoor je? In de tuin, in het park, op straat of langs het water? Ruisende bomen, golvend water, ritselende muizen, fluitende vogels? Echt veel geluiden. Kun jij een toeterende uil, een zingende lijster of een tsjirpende mus nadoen? Of misschien vind je van alles om je heen dat een instrument kan zijn. Stokken om mee te drummen of stenen om mee te ketsen? Wat ligt er op de grond waar je geluid en ritmes mee kunt maken?

» Loop je op een fijn veld, mooi strand of in de tuin? Trek je schoenen eens uit! Zo lekker om het zachte gras onder je blote voeten te voelen, of het zand tussen je tenen.

» Hou je ook zo van het strand? Lekker zwemmen, spelen, vliegeren, lopen en rennen! Als je er toch bent, raap dan ook eens al het plastic en rotzooi op dat je ziet. Leuk om te doen én goed voor de wereld! Hoe minder troep, hoe beter het is voor de dieren – want zij raken erin verstrikt of denken dat het voedsel is en eten het op.

Overgang, quiz: *Ken jij de Grote Vijf?*

[slide 4 PowerPoint]

Heb je weleens van de Grote Vijf gehoord? Dat zijn vijf grote, wilde dieren in Afrika, die mensen als ze op safari gaan het liefste willen zien. Maar wij hebben in Nederland ook een Grote Vijf! Je hoeft helemaal niet naar een ver land om gave dieren te spotten. Welke dieren horen bij de Afrikaanse en welke bij de Nederlandse Grote Vijf?

A. Bever   B. Buffel   C. Edelhert   D. Leeuw   E. Luipaard   F. Neushoorn
G. Olifant   H. Ree   I. Wild zwijn   J. Zeehond

Antwoord

Afrika: B. / D. / E. / F. / G. Nederland: A. / C. / H. / I. / J.

Je kunt de Nederlandse Grote Vijf gaan bekijken, bijvoorbeeld met Staatsbosbeheer!

DEEL 2: VERDIEPING DIER BLIJF HIER – 5 min

[slide 5 PowerPoint]

Steeds meer dieren sterven uit. En bijna altijd komt dat door ons. Door de klimaatverandering die wij veroorzaken, is het te heet of te nat voor veel beesten om te overleven. Door het kappen van bomen hebben sommige dieren geen huis meer. Door alle vervuiling op de aarde en het plastic in de zeeën worden ze ziek of raken ze verstrikt.

Dieren kunnen niet voor zichzelf opkomen, dus moeten wij dat doen. Daarom is het heel belangrijk om goed te blijven opletten en zoveel mogelijk aandacht voor de dieren te vragen. Een wereldwijde organisatie die IUCN heet, maakt elke twee jaar een lijst waarop staat hoe het met alle dieren gaat: de IUCN Rode Lijst van bedreigde soorten. Gelukkig hebben zij ook weleens goed nieuws. Een paar jaar geleden kon de panda van het lijstje met ernstig bedreigde dieren af. Het helpt dus echt om de wereld te laten weten wat er gebeurt!

Ook in Nederland gaat het niet zo goed met de beesten. Groepen wilde dieren zijn in de afgelopen dertig jaar gemiddeld de helft kleiner geworden! Vogel-, vlinder- en reptielensoorten die vroeger heel normaal waren, zien we nu steeds minder. Hoe vaak zie jij nog zwermen vlinders of mooie libellen vliegen? Hoeveel verschillende vogels heb je deze zomer gehoord? Samen kunnen wij dit aantal laten stijgen.

Opdracht – 5 min

[slide 6 PowerPoint]

>> Help de dieren

Zie je een spin, mug of mier? Sla hem niet dood! Dat is niet alleen zielig, maar ook zonde. Zij eten weer andere diertjes en zijn zelf ook weer voedsel voor grotere beesten. Dus als je een insect doodslaat, heb je er veel meer dieren mee dan alleen dat ene beestje. Pak een stuk papier of karton en een glas en probeer hem te vangen. Dan kun je hem buiten zetten. Vrijheid!

» Kies een dier en maak een poster over hoe je dit dier het beste kunt beschermen of helpen – bijvoorbeeld bijen, vogels, egels of padden. De posters komen natuurlijk in het lokaal te hangen! Of kunnen jullie andere plekken verzinnen waar mensen ze moeten zien?

(> TIP: Moet je een spreekbeurt houden of werkstuk maken? Doe het over bedreigde dieren! Iedereen moet dit weten.)

>> Extra opdracht: naar buiten

Van paardenbloemen, platanen en iepen tot egels, ringslangen, vissen, eekhoorns, vlinders en vlermuizen, je vindt ze allemaal in jouw omgeving (ook in de stad!). Ga er eens op uit en kijk wat je ziet... Neem een opschrijfboekje mee en een pen, en stap de deur uit. Het speuren begint meteen! Welke dieren en planten zie je allemaal? Ontdek je mieren op straat? Een muis in een hoekje? Een reiger in de sloot? Eenden, pulletjes, zwanen of kikkers? Roodborstjes, koolmeesjes of duiven? Een lieveheersbeestje in een struik, een tor op een tak, een egel in de bladeren, een rups op je trui. Hoeveel bomen, bladeren, mossen en paddenstoelen tel je? Echt veel natuur!

>> Dit kan op het schoolplein, of als huiswerk in de buurt van de leerlingen. In de klas bespreken jullie welke dieren ze zijn tegengekomen en vergelijken jullie de antwoorden.

Lesafsluiting – 5 min

[slide 7 PowerPoint]

Bijvoorbeeld:

- Vind jij het leuk om in de natuur te zijn? Waarom wel of niet?
- Ga je er weleens met je vader of moeder op uit?
- Waarom is het belangrijk dat we goed zorgen voor de natuur en de dieren?
- Wat kun jij doen om te helpen?
- Welke activiteiten uit deze les zou je graag willen doen?
- Wat vond je van deze les?
- Zou nog een les uit deze serie willen doen?

Suggesties

[Als je nog meer tijd hebt/of voor kinderen die meer willen doen:](#)

SCHOOLPLEINKRIJTEN

Verbeter de wereld op de stoep! Heb je zin om te stoepkrijten? Weet je wat dan een goed idee is? Om overal, bijvoorbeeld op het schoolplein, tips achter te laten met dingen die mensen kunnen doen voor onze planeet. 'Vegetarisch is lekker', 'Red bedreigde dieren' of 'Stop zwerfvuil' bijvoorbeeld. Krijten maar!

VOER DE VOGELS

Vogels kunnen in de winter wel wat extra eten gebruiken. Hang eens een vetbol of een open pot pindakaas in de tuin of op het balkon! Wel pindakaas zonder zout, want zout is niet goed voor vogels.

Je kunt vetbollen kopen, bijvoorbeeld bij de Vogelbescherming. Maar je kunt ze ook zelf maken! Leuk om met de klas te doen – online kun je vinden hoe, bijvoorbeeld op de site van de Vogelbescherming.

TUINTJES MAKEN

Meer groen zorgt voor schonere lucht en meer ruimte voor dieren. Dus waarom maken we niet zelf zoveel mogelijk kleine tuintjes? Dat kan heel gemakkelijk. Bijvoorbeeld door wat bakken voor de school te zetten met vrolijke plantjes erin. Met de school bomen planten is ook een goed idee! In jullie eigen tuin, of als schoolreisje? En hoe leuk is het om in de klas plantjes te laten groeien? Je kunt hiervoor wc-rollen, eierdozen of afgeknipte flessen gebruiken. Met een beetje aarde en zaadjes kunnen jullie zo aan de slag. Zo help je de natuur een handje, en als je iets eetbaars kiest zoals waterkers is het nog lekker ook.

In deze serie zijn ook verkrijgbaar:

- 01 STOP DE SPULLEN
- 02 SCHONE SCHOOL
- 03 EET SMAKELIJK
- 04 ZELF WETEN WIE JE BENT
- 06 EERLIJK IS LEUKER

Deze lessen zijn gebaseerd op het boek:

